

راهنمای تجارت با کشور پاکستان

تهیه شده توسط : اتاق مشترک بازرگانی ایران و پاکستان

موقعیت جغرافیائی

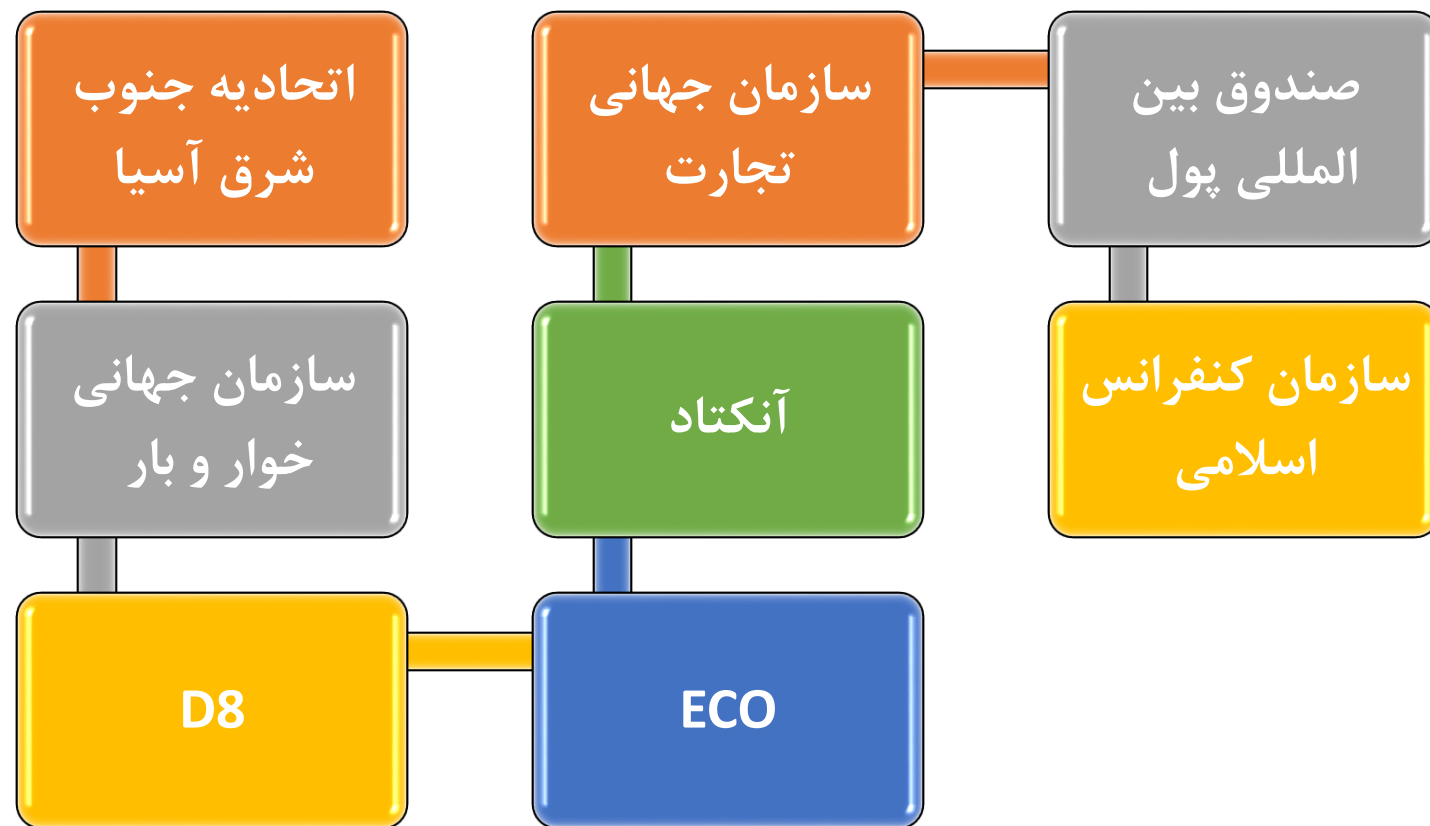
نمای کلی از کشور پاکستان (سال ۲۰۲۳)

مساحت (کیلومتر مربع): ۸۸۱/۹۱۳	روزها و ساعات کاری: دوشنبه تا جمعه از ساعت ۹ تا ۱۷
جمعیت (میلیون): ۲۴۱/۴۹۰/۰۰۰ (پنجمین کشور پر جمعیت جهان)	آب و هوا: آب و هوای پاکستان بسیار متنوع است و بسته به منطقه، از بیابانی داغ گرفته تا کوهستانی سرد را در بر می گیرد
پایتخت: اسلام آباد	امید به زندگی: ۶۷ سال (مردان ۶۵ سال، زنان ۶۹ سال)
شهرهای مهم: کراچی، لاهور، کویته، فیصل آباد، راولپندی، سیالکوت، مولتان، پشاور و حیدرآباد	تعطیلات عمومی: روز کشمیر، روز پاکستان، روز کارگر، عید فطر، عید قربان، روز استقلال، عاشورا، عید میلاد مسیح، روز قائد اعظم / کریسمس
زبان رسمی و زبان های رایج: زبان اردو زبان رسمی است و زبان انگلیسی نیز رواج دارند	منابع طبیعی: زمین های قابل کشت، ذخایر گسترده گاز طبیعی، محدودیت نفت، زغال سنگ بی کیفیت، سنگ آهن، مس، نمک، سنگ آهک
نوع حکومت: جمهوری اسلامی	درصد جمعیت شهری: ۳۹٪ و درصد جمعیت روستایی: ۶۱٪
رئیس کشور: عارف علوی	ترکیب جمعیت: ۵۰.۴٪ مرد و ۴۹.۶٪ زن
واحد پول و نرخ برابری با دلار:	میزان سواد: ۶۱٪
مذهب: اسلام	اقلیت های قومی و مذهبی: مسلمان (۹۵ درصد)، هندو (۱.۸۵ درصد)، مسیحی (۱.۵ درصد) اقلیت های قومی بلوچها، سندی ها،
مناطق آزاد تجاری: کراچی و گوادر	مناطق ویژه اقتصادی و صنعتی: منطقه آزاد کراچی، قاسم و گوادر

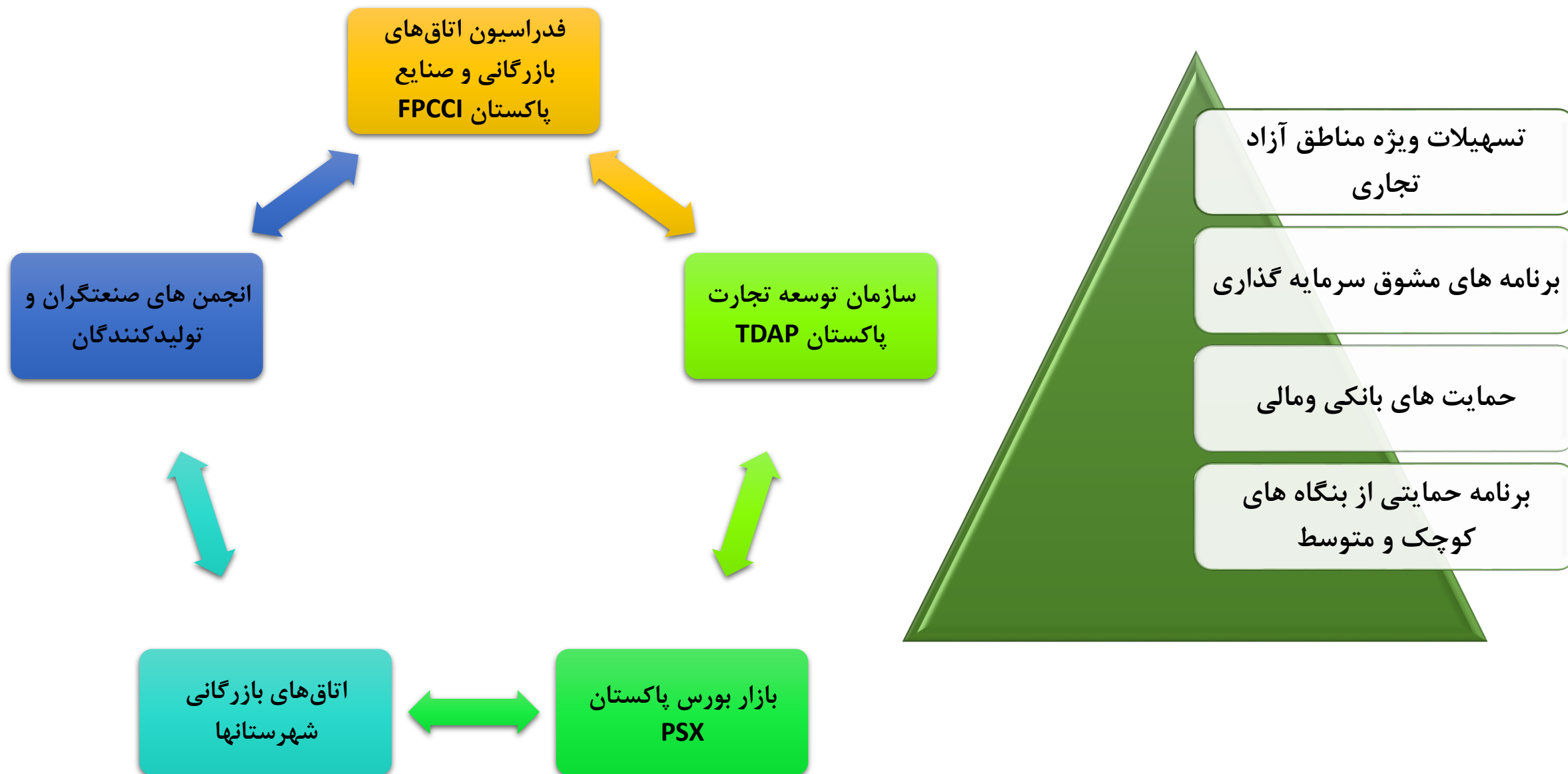
ویژگیهای بازار پاکستان

- جمعیت زیاد
- کشوری وارد کننده
- کمبود منابع و تولید انرژی
- جمعیت مسلمان
- وضعیت اقتصادی نچندان قوی
- حاکمیت روابط و قواعد قومی
- ورزش ملی کریکت
- بحران تراز پرداختهای خارجی
- عضو سازمان تجارت جهانی از ۱۹۹۵ و لزوم پیروی از قواعد آن
- بخش بزرگی از جامعه پاکستان مصرف کننده های عادی هستند.
- استفاده گسترده از زبان انگلیسی
- وجود مکانیسمهای کمیته مشترک تجاری، کمیته تجارت مرزی، کمیسیون مشترک اقتصادی، اتاق مشترک بازرگانی، روابط قومی دوطرفه

عضویت در سازمان های بین المللی و منطقه ای:

نهادهای تجاری و حمایت‌های دولتی

بنادر پاکستان

۱- بندر کراچی :

یکی از بزرگترین بنادر دریایی عمیق پاکستان است . این بندر متعلق به وزارت امور دریایی پاکستان و توسط سازمان (TPK) اداره میشود.

۲- بندر گوادر :

یک بندر مهم در دریای عرب است که تحت مدیریت اداره بندر گوادر قرار دارد.
این بندر در نزدیکی بندر چابهار در ایران و خلیج عمان و تنگه هرمز واقع شده است.

۳- بندر محمد بن قاسم :

دومین بندر بزرگ پاکستان است . این بندر در نزدیکی بندر کراچی و در کنار رودخانه سند قرار دارد. بندر محمد بن قاسم به منطقه صنعتی کورنگی و منطقه صادراتی لاندی متصل است .

۴- بندر کتی :

یکی از قدیمی ترین بنادر پاکستان است و بندر کوچکی میباشد که در واقع از اقتصاد محلی حمایت میکند . کاربری اصلی این بندر خدمات ماهیگیری برای مناطق منصوره و تتا است . کراچی بزرگترین مقصدی است که این ماهی ها برای صادرات ارسال میگردد.

معرفی بزرگترین مناطق صنعتی پاکستان :

1. منطقه صنعتی کرنگی :

نام منطقه	پارک صنعتی کرنگی
محل احداث	ایالت سند، شهر کراچی
مساحت	۱۰۱ هکتار
خوشه های صنعتی	
منطقه با تراکم کم	مهندسی نور و محصولات روشنایی ، فرآوری غذا ، تولید غذا ازتولید به مصرف و محصولات دارویی ، پوشاک / تولید پارچه با ارزش افزوده ، بسته بندی و چاپ و انبارداری / تدارکات
منطقه با تراکم بالا	مراکز خرید و تجاری ، فناوری اطلاعات ، سنگ های قیمتی و جواهرات

۲. منطقه صنعتی بن قاسم :

نام منطقه	پارک صنعتی بن قاسم
محل احداث	بزرگراه ملی، شهر بن قاسم، کراچی، سند
مساحت	۳۷۶ هکتار
خوشه های صنعتی	مهندسی نور و روشنایی، خودرو و قطعات، ریخته گری و ساخت، انبارداری و تدارکات، سایر خوشه ها

۳. منطقه صنعتی راجنا :

نام منطقه	پارک صنعتی راجنا
محل احداث	جاده شیخ پورا- لاهور
مساحت	۸۷ هکتار
خوشه های صنعتی	قطعات خودرو ، محصولات چرمی ، بسته بندی و واحد های پردازش مواد غذایی علاوه بر صنایع دیگر

۴. منطقه صنعتی نو شهر و فیروز :

نام منطقه	پارک صنعتی نوشهر رهو فیروز
محل احداث	ده واگان ، نزدیک ناگرو شاه مزار ، منطقه نوشهر و فروزه ، سند
مساحت	۳۲ هکتار
خوشه های صنعتی	فرآوری مواد غذایی کشاورزی، فرآوری مواد غذایی غیر کشاورزی، مهندسی نور و روشنایی، سایر شاخه ها

مناطق ویژه اقتصادی پاکستان:

1. منطقه ویژه اقتصادی Rashkai :

Name of the project:	Rashakai (SEZ)
Total area:	1000 acres
Location:	At the junction of Karakoram Corridor and M1-1
Developer:	RSEZDOC
Purpose:	High-end host of international commercial, tech & manufacturing hub
Employment	It is expected to create around 200, 000 jobs
Contribution to GDP	It would contribute 2.3% to the provincial GDP.

صنایع ذیل در منطقه استقرار داده خواهند شد :

پوشاک و محصولات نساجی

مصالح ساختمانی منزل

کالاهاى عمومى

لوازم الکترونیکی و برقی

تجهیزات اتومبیل و مکانیک

۲. منطقه ویژه اقتصادی بستان در ایالت بلوچستان:

صنایع ذیل در منطقه استقرار داده خواهند شد:

فرآوری میوه

ماشین‌های کشاورزی

مواد معدنی و سنگ‌های قیمتی

صنایع سرامیکی

یخ و سردخانه

تجهیزات الکتریکی

مونتاژ موتورسیکلت

صنایع دارویی و صنایع غذای حلال

BOSTAN SEZ BALOCHISTAN

1. Name of the project:	Bostan Special Economic Zone (SEZ)
2. Total area:	1000 acres
3. Location:	District Pashin, 35 KM from Quetta
4. Developer:	Industries and Commerce Department
5. Purpose:	To develop agriculture, minerals, and construction industries
6. Employment generation	It will generate 30,000 direct and 300,000 indirect jobs
7. Contribution to GDP	Commercial activities worth Rs. 2,564 billion, exports Rs. 512 billion.

۳. منطقه ویژه اقتصادی شهر صنعتی علامه اقبال :

M-3 ALLAMA IQBAL INDUSTRIAL CITY FAISALABAD

1. Name of the project:	M-3 Allama Iqbal Industrial City, Faisalabad
2. Total area:	3,217 acres Approximately
3. Location:	Motorway M-4, Sahianwala Interchange
4. Developer:	FIEDMC
5. Purpose:	To develop textile and apparel products

صنایع ذیل در منطقه استقرار داده خواهند شد :

نساجی

مهندسی

برق و الکترونیک

رنگ‌های شیمیایی
(chemical paints)

کشاورزی و فراوری غذا

فولاد و بسته بندی

۴. منطقه ویژه اقتصادی DHABEJI :

DHABEJI SPECIAL ECONOMIC ZONE (SEZ)

1. Name of the project:	Dhabeji Special Economic Zone (DSEZ)
2. Total area:	1530 acres of land
3. Location:	Dhabeji, Thatta
4. Developer:	Yet to be decided*
5. Purpose:	to transform into an Expatriate Enclave with modern infrastructure and tax incentive package

صنایع ذیل در منطقه استقرار داده خواهند شد :

ریخته گری فولاد

خودرو و قطعات خودرو

شیمیایی و دارویی

مهندسی الکترونیک مصرفی

(Consumer Electronics Engineering)

منسوجات و پوشاک

انبارداری

مواد و مصالح ساختمانی

FMC

صنایع مهم پاکستان

- نساجی
 - رتبه سوم تولید نخ در دنیا
 - ۴۸٪ سهم از کل تولید صنعتی پاکستان
 - ۴۰٪ سهم از کل نیروی کار پاکستان
- کفش (هفتمین تولیدکننده بزرگ دنیا)
- وسایل پزشکی (به خصوص وسایل اتاق عمل)
- وسایل ورزشی (به خصوص توپ ورزشی)
- صنایع نیشکر
- سیمان
- کود شیمیایی

عمده ترین تولیدات کشاورزی پاکستان

- برنج (جزء ده تولیدکننده بزرگ دنیا)
- گندم (جزء ده تولیدکننده بزرگ دنیا)
- انبه (جزء ده تولیدکننده بزرگ دنیا)
- نارنگی (جزء ده تولیدکننده بزرگ دنیا)
- نیشکر (جزء ده تولیدکننده بزرگ دنیا)
- شیر (جزء ده تولیدکننده بزرگ دنیا)

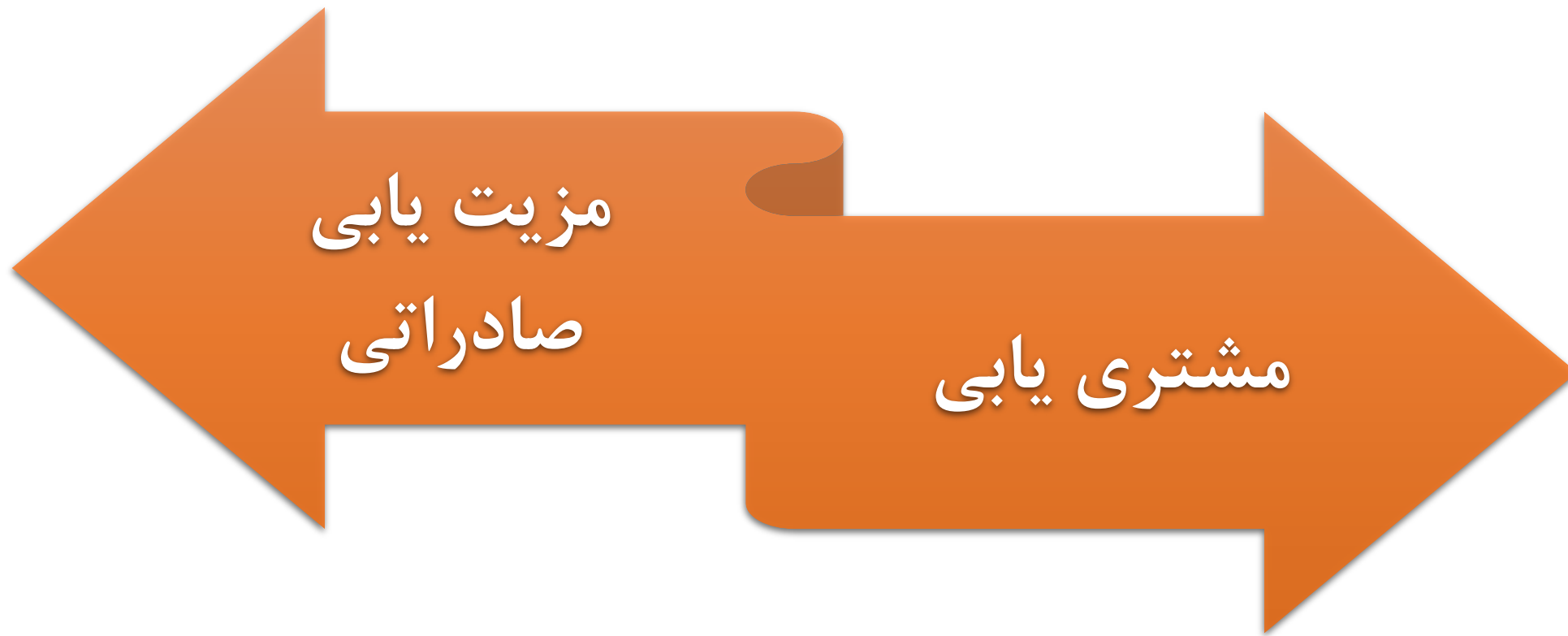
عمده ترین تولیدات معدنی عمده ترین تولیدات صنعتی

- منسوجات
- پوشاک و البسه
- صنعت چوب و مبلمان
- چرم و فرآورده های چرمی
- صنعت سیمان

- زغال سنگ
- نفت خام
- گاز طبیعی
- کرومیت
- منگنز
- دولومیت

شروع تجارت با پاکستان :

استراتژی ورود به بازار پاکستان :

مطالعه بازار پاکستان

آگاهی از تقویم
نمایشگاه های
پاکستان

دقت در تفاوت های
فرهنگی و زبانی

سفر به پاکستان

هواایی

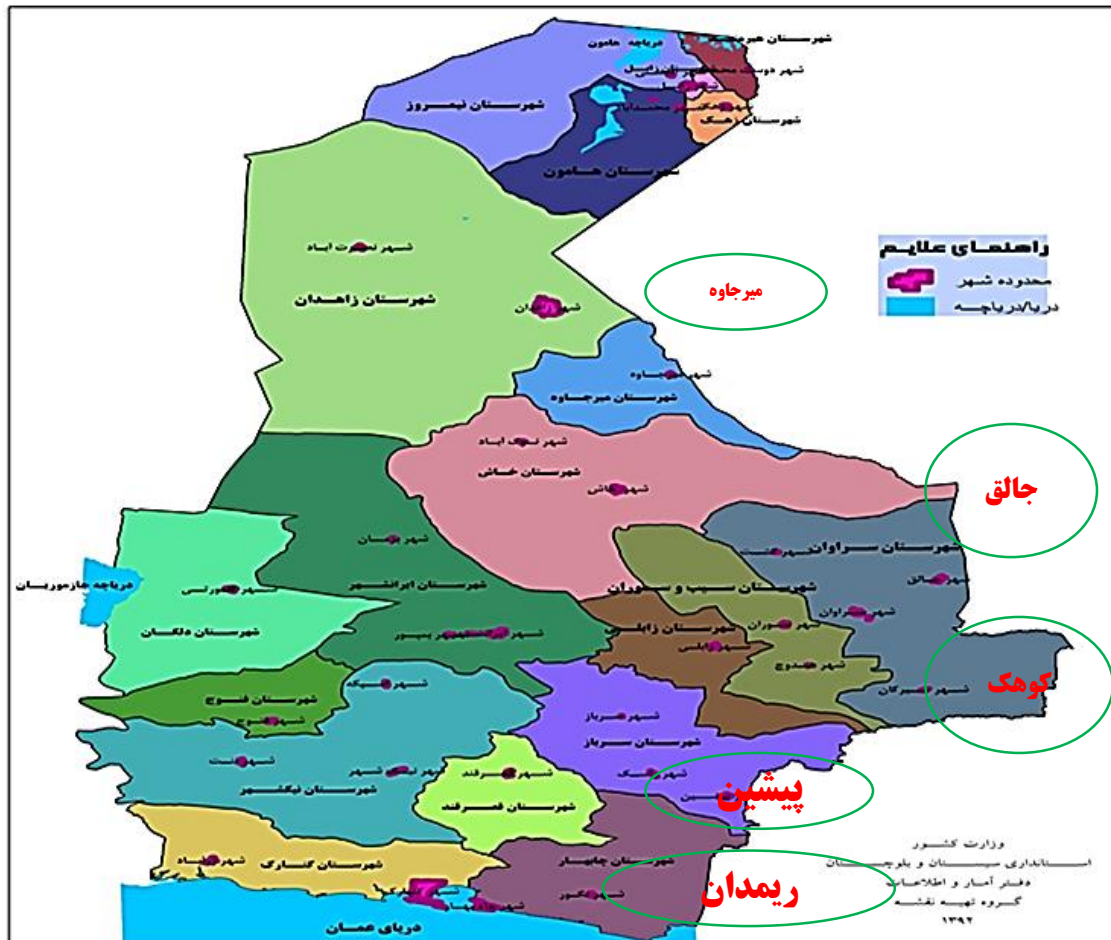

زمینی

حمل و نقل به پاکستان

بازارچه های مرزی؛ هم مرز با کشور پاکستان

- ۱- میرجاوه
- ۲- جالق
- ۳- کوهک
- ۴- پیشین
- ۵- ریمدان

- بازارچه های میرجاوه، ریمدان و پیشین، کوهک، جالق در مرز سیستان و بلوچستان با پاکستان مستقر هستند
- میرجاوه بزرگترین و مهمترین گذرگاه رسمی بین ایران و پاکستان در ۱۲ کیلومتری میرجاوه
- ریمدان در شهرستان دشتیاری و ۱۲۰ کیلومتری چابهار در سال ۱۳۹۹ تبدیل به دومین مرز رسمی شده و همه رویه های گمرکی در آن قابل انجام است. برای فروش مصالح ساختمانی، سوخت، میوه و مواد غذایی مناسب است
- پیشین مند : از ۱۴۰۰ در شهرستان راسک در ۱۸۰ کیلومتری چابهار و مناسب صادرات مواد غذایی، مصالح ساختمانی، سوخت است در ۱۴۰۰ مرز رسمی شد.
- بازارچه های مشترک : پیشین - مند ۱۴۰۲ افتتاح شد

معرفی شرکتهای بین المللی برتر در پاکستان

مراحل راه اندازی یک کسب و کار در پاکستان

شماره مرحله	عنوان مرحله	هزینه های لازم
اول	موجود بودن نام، معمولاً فرم درخواست با ارائه سه نام پیشنهادی تکمیل می شود.	۲۰۰ روپیه
دوم	ثبت شرکت که مستلزم پرداخت هزینه	۲۵۰۰ روپیه
سوم	باز کردن یک حساب بانکی در بانکهای مورد تأیید دولت پاکستان و سپرده گذاری اولیه	۲۰۰ روپیه
چهارم	ارائه اسناد، مدارک و فرمهای مربوط به ثبت و رهن	۵۰۰۰ روپیه
پنجم	بازرسی و تغییرات	۵۲۰۰ روپیه
ششم	فرم درخواست از سازمان امنیت و تبادلات ارزی	۵۰۰۰ روپیه
هفتم	گرفتن تأییدیه بیمه و سایر مراحل ثبت	۴۱۷ دلار آمریکا
هشتم	ارائه سایر اسناد	۷۰ روپیه

قوانین گمرکی پاکستان

پاکستان که از سال ۱۹۹۴ به عضویت سازمان تجارت جهانی درآمد، از سال ۱۹۹۸ به طور اساسی تعرفه کالاهای ورودی را کاهش داد. میزان این کاهش در سال ۲۰۰۲ به اوج رسید و دولت چهار گروه تعرفه شامل ۵، ۱۰، ۲۰ و ۲۵ درصد برای کالاهای مختلف در نظر گرفت. این میزان تعرفه، حتی کمتر از تعرفه های تعیین شده WTO است.

از جمله تسهیلات و معافیت های قانونی کشور پاکستان در ارتباط با عوارض گمرکی آن است که واردات برخی از کالاهای خاص بدون پرداخت عوارض بوده و در شرایطی نیز عوارض پرداخت شده، عودت داده می شوند. مانند برگشت عوارض کالاهایی که به طور موقت و جهت صادرات بعدی وارد شده و به آنها هزینه های عوارض گمرکی تعلق گرفته است یا برگرداندن عوارض گمرکی پرداخت شده برای واردات هرگونه کالایی که برای تکمیل واحدهای تولیدی به کار برده شود.

بر اساس توافقنامه تعرفه ترجیحی بین ایران و پاکستان، میانگین تعرفه وضع شده برای کالاهای ایرانی ۲۶ درصد است و برای کالاهای پاکستانی ۷.۱۲ درصد است. این ارقام در مقایسه با تعرفه های قبل از توافقنامه، ۵.۱۹ درصد کاهش یافته اند.

۱- دیجیتال مارکتینگ در پاکستان: فرصتها و چالشها

در آغاز سال ۲۰۲۴، زمانی که ضریب نفوذ اینترنت به ۴۵.۷ درصد رسید، ۱۱۱ میلیون کاربر اینترنت، در پاکستان فعالیت داشتند. در ژانویه ۲۰۲۴، ۵۷۳۲۰۰۰۰ کاربر، از فیس بوک استفاده کردند که ۷۶٪ آنها مرد و ۲۴٪ آنها زن بودند. در پاکستان، مانند بسیاری از کشورهای دیگر، پلتفرم های محلی نقش مهمی در تجارت و ارتباطات ایفا می کنند. این پلتفرم ها به دلایل مختلفی از جمله زبان، فرهنگ و نیازهای خاص بازار محلی، محبوبیت پیدا کرده اند. در اینجا به مهم ترین پلتفرم های محلی پاکستان اشاره می کنیم:

۱-۱ داراز (Daraz):

- داراز یکی از بزرگ ترین پلتفرم های تجارت الکترونیک در پاکستان است که طیف گسترده ای از محصولات را از جمله لوازم الکترونیکی، مد، لوازم خانگی و موارد دیگر ارائه می دهد. این پلتفرم به ویژه در مناطق شهری پاکستان بسیار محبوب است.

۱-۲ اولاکس (OLX)

- اولاکس یک پلتفرم آنلاین برای خرید و فروش کالاهای دست دوم است. این پلتفرم در پاکستان بسیار محبوب است و مردم از آن برای خرید و فروش انواع کالاها از جمله خودرو، املاک و لوازم الکترونیکی استفاده می کنند.

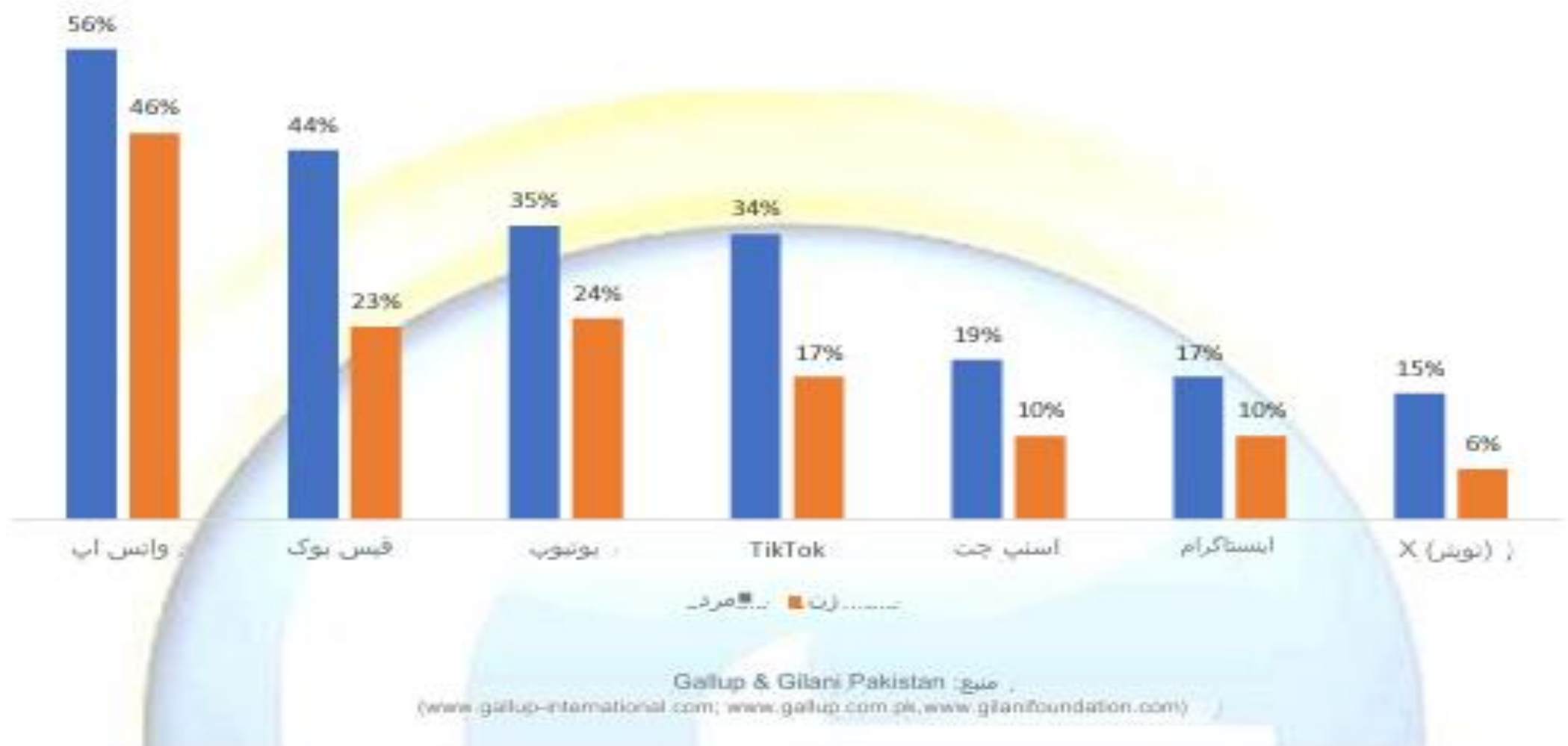
- زمانی که از برقراری ارتباط در میان پاکستانی هایی که از رسانه های اجتماعی استفاده می کنند، صحبت می شود، آنها برای ارتباط با دوستان و عزیزانشان ۵۱ درصد از واتس اپ (۵۱٪) و ۳۳ درصد از فیس بوک (۳۳٪)، استفاده می کنند. یافته های این نظرسنجی نشان داد WhatsApp برای هر دو جنس (مذکر و مونث) در مناطق روستایی و شهری محبوبیت بیشتری دارد، در حالی که توییتر (X) کمترین محبوبیت را در همه بخش ها دارد.

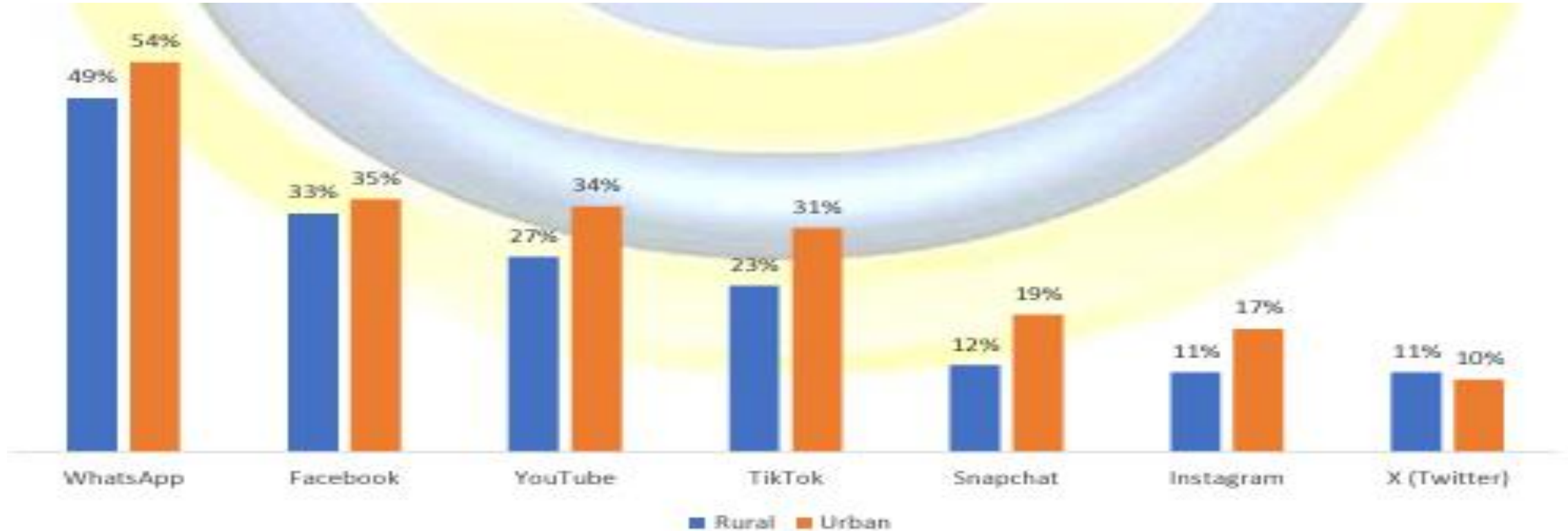
منبع: Gallup & Gilani Pakistan

(www.gallup-international.com; www.gallup.com.pk; www.gilanifoundation.com)

- از نظر جنسیت: از نظر اولویت برای استفاده از یک برنامه شبکه اجتماعی خاص، ما شاهد روند یکسانی در بین مردان و زنان پاکستانی هستیم، به طوری که WhatsApp بیشترین اولویت را دارد (۵۶٪ مردان، ۴۶٪ زنان) و X (توییتر) کمترین ترجیح (۱۵٪ مردان، ۶٪ زنان).

- در سراسر کشور ساکنان شهری در مقایسه با ساکنان روستایی بیشتر از مواردی که در مورد آنها سؤال شده بود استفاده می کردند. واتس اپ در هر دو گروه (۵۴ درصد ساکنان شهری، ۴۹ درصد ساکنان شهری) و X (توییتر) کمترین ارجحیت را داشتند (۱۰ درصد ساکنان شهری، ۱۱ درصد ساکنان روستایی).

Source: Gallup & Gilani Pakistan
(www.gallup-international.com; www.gallup.com.pk; www.gilanifoundation.com)

ده کالای عمده وارداتی از ایران به کشور پاکستان در سال ۲۰۲۳ با کد تعرفه ۶ رقمی

ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	ارزش واردات (هزار دلار)	رشد سالانه ارزش بین سالهای ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ (%)	مقدار واردات در سال ۲۰۲۳ (تن)	سهم در واردات پاکستان %	تعرفه گمرکی %
۱	۲۷۱۱۱۹	هیدروکربن های گازی، مایع (به استثنای گاز طبیعی، پروپان، بوتان، اتیلن، پروپیلن)	۴۴۴۸۵۴	۳۳	۷۱۷۲۹۵	۶۷	۲
۲	۲۷۱۰۱۲	روغن ها و فرآورده های سبک از نفت یا مواد معدنی قیری	۱۲۰۷۵۳	۴	۳۴۰۸۲۰	۳	۷
۳	۲۷۱۳۲۰	قیر نفتی	۴۶۱۰۱	۴۱	۱۸۷۹۶۱	۱۰۰	۳
۴	۷۱۳۱۰	نخود خشک پوست کنده	۴۳۴۱۴	۱۰۷	۵۱۱۴۰	۳۲	۲
۵	۳۹۰۱۱۰	پلی اتیلن با وزن مخصوص کمتر از ۰٫۹۴	۱۸۹۶۶	۱۴۲	۲۲۱۲۵	۶	۱۰
۶	۲۷۰۱۱۹	زغال سنگ، اعم از پودر شده یا نشده	۱۵۸۸۵		۱۰۰۴۷۵	۹	۲
۷	۷۲۰۸۱۰	محصولات نورد تخت از آهن یا فولاد غیر آلیاژی	۱۵۵۰۸		۱۸۸۲۶	۵۹	۱۶
۸	۴۱۰۲۲۱	پوست خام گوسفند یا بره، بدون پشم	۱۵۱۶۶	۲۸	۹۳۴۵	۸۸	۰
۹	۳۹۰۱۹۰	پلیمرهای اتیلن، در اشکال اولیه (به استثنای پلی اتیلن و کوپلیمرهای اتیلن-وینیل استات)	۱۴۲۹۵		۲۷۳۳۰	۳۳	۱۰
۱۰	۰۸۰۴۱۰	خرمای تازه یا خشک	۱۱۹۱۱	۱۴	۴۵۴۹۸	۷۴	۱۸

ده کالای عمده وارداتی به کشور پاکستان در سال ۲۰۲۳ با کد تعرفه ۶ رقمی

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش واردات (هزار دلار)	تراز تجاری (هزار دلار)	رشد سالانه ارزش بین سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ (%)	رشد سالانه مقدار بین سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ (%)
۱	۲۷۰۹۰۰	روغن‌های نفتی و روغن‌های به دست آمده از مواد معدنی قیری	۴۸۳۱۲۱۳	-۴۸۰۴۲۰۰	۱۵	-۵۸
۲	۲۷۱۰۱۲	روغن‌ها و فرآورده‌های سبک از نفت یا مواد معدنی قیری	۴۶۲۷۲۶۲	-۴۶۲۷۲۶۲	۱۵	-۵۸
۳	۲۷۱۱۱۱	گاز طبیعی، مایع	۳۶۹۳۰۰۵	-۳۶۹۳۰۰۵	۱۱	
۴	۲۷۱۱۱۲	روغن پالم و فراکسیون‌های آن، اعم از تصفیه شده یا نشده	۲۸۸۱۸۳۲	-۲۸۸۱۸۳۲	۲۱	-۱
۵	۲۷۱۱۱۳	روغن‌ها و فرآورده‌های متوسط، از نفت یا مواد معدنی قیر، بدون بیودیزل	۱۸۹۹۹۰۲	-۱۷۸۷۱۴۱	۱۳	
۶	۲۷۱۱۱۴	دستگاه‌های نیمه هادی حساس به نور، از جمله سلول‌های فتوولتائیک	۱۰۳۸۶۵۲	-۱۰۳۸۵۵۷	۳۱	۱۷
۷	۲۷۱۱۱۵	تلفن‌های همراه	۱۰۲۶۲۰۴	-۱۰۲۵۴۲۷	-۳	۴
۸	۲۷۱۱۱۶	پنبه	۹۱۹۶۹۲	-۸۶۳۰۴۰	۱۰	-۵۳
۹	۲۷۱۱۱۷	دانه‌های کلزا یا کلزا با اسید اروسیک کم	۷۷۸۱۴۱	-۷۷۸۱۴۱	۷	-۱۳
۱۰	۲۷۱۱۱۸	هیدروکربن‌های گازی	۶۶۵۳۲۵	-۶۶۵۳۲۵	۲۶	۱۲

جدول ۷) فراوانی کالای وارداتی پاکستان از جهان بر حسب کد تعرفه

۸۴	۷۲	۱۵	۸۵	۲۷	HS / ۲ رقمی
۸۵۱۷	۱۵۱۱	۲۷۱۱	۲۷۰۹	۲۷۱۰	HS / ۴ رقمی
۲۷۱۰۱۹	۱۵۱۱۹۰	۲۷۱۱۱۱	۲۷۱۰۱۲	۲۷۰۹۰۰	HS / ۶ رقمی

جدول ۸) فراوانی کالای وارداتی پاکستان از ایران بر حسب کد تعرفه

۰۸	۳۹	۰۷	۷۲	۲۷	HS / ۲ رقمی
۳۹۰۱	۲۷۱۳	۰۷۱۳	۲۷۱۰	۲۷۱۱	HS / ۴ رقمی
۳۹۰۱۱۰	۰۷۱۳۱۰	۲۷۱۳۲۰	۲۷۱۰۱۲	۲۷۱۱۱۹	HS / ۶ رقمی

جدول ۱. مقاصد عمده صادراتی پاکستان در سال ۲۰۲۲

ردیف	مقاصد صادراتی	ارزش صادرات ۲۰۲۲ (میلیون دلار)	سهم از کل صادرات (درصد)
۱	ایالات متحده آمریکا	۶۲۷۵	۲۰.۱
۲	چین	۲۵۶۱	۸.۲
۳	انگلستان	۲۰۳۸	۶.۵
۴	هلند	۱۸۱۵	۵.۸
۵	آلمان	۱۷۷۵	۵.۷
۶	امارات متحده عربی	۱۵۴۱	۴.۹
۷	اسپانیا	۱۴۰۵	۴.۵
۸	ایتالیا	۱۲۳۰	۳.۹
۹	افغانستان	۹۸۸	۳.۲
۱۰	بنگلادش	۸۴۹	۲.۷
۱۱	بلژیک	۷۶۶	۲.۵
۱۲	فرانسه	۵۳۷	۱.۷
۱۳	عربستان سعودی	۵۱۳	۱.۶
۱۴	کانادا	۴۶۳	۱.۵
۱۵	تایلند	۳۸۴	۱.۲
	مجموع کشورهای فوق	۲۳۱۴۴	۷۴
	مجموع صادرات پاکستان	۳۱۱۷۵	۱۰۰

جدول ۲. مبادی عمده وارداتی پاکستان در سال ۲۰۲۲

ردیف	مبادی وارداتی	ارزش واردات ۲۰۲۲ (میلیون دلار)	سهم از کل واردات (درصد)
۱	چین	۱۶۳۴۴	۲۳
۲	امارات متحده عربی	۷۹۴۴	۱۱.۲
۳	عربستان سعودی	۵۱۴۹	۷.۲
۴	اندونزی	۴۹۵۵	۷
۵	قطر	۴۱۴۰	۵.۸
۶	آمریکا	۳۱۱۷	۴.۴
۷	کویت	۳۰۸۲	۴.۳
۸	ژاپن	۱۶۸۷	۲.۴
۹	تایلند	۱۴۵۳	۲
۱۰	برزیل	۱۴۴۲	۲
۱۱	کره	۱۳۰۳	۱.۸
۱۲	آفریقای جنوبی	۱۲۳۱	۱.۷
۱۳	مالزی	۱۰۷۷	۱.۵
۱۴	مراکش	۱۰۰۱	۱.۴
۱۵	عمان	۹۷۱	۱.۴
مجموع کشورهای فوق		۵۴۸۹۶	۷۷.۲
مجموع واردات پاکستان		۷۱۱۰۴	۱۰۰

در سال ۲۰۲۳ کشورهای اول تا سوم مبادی وارداتی به کشور پاکستان

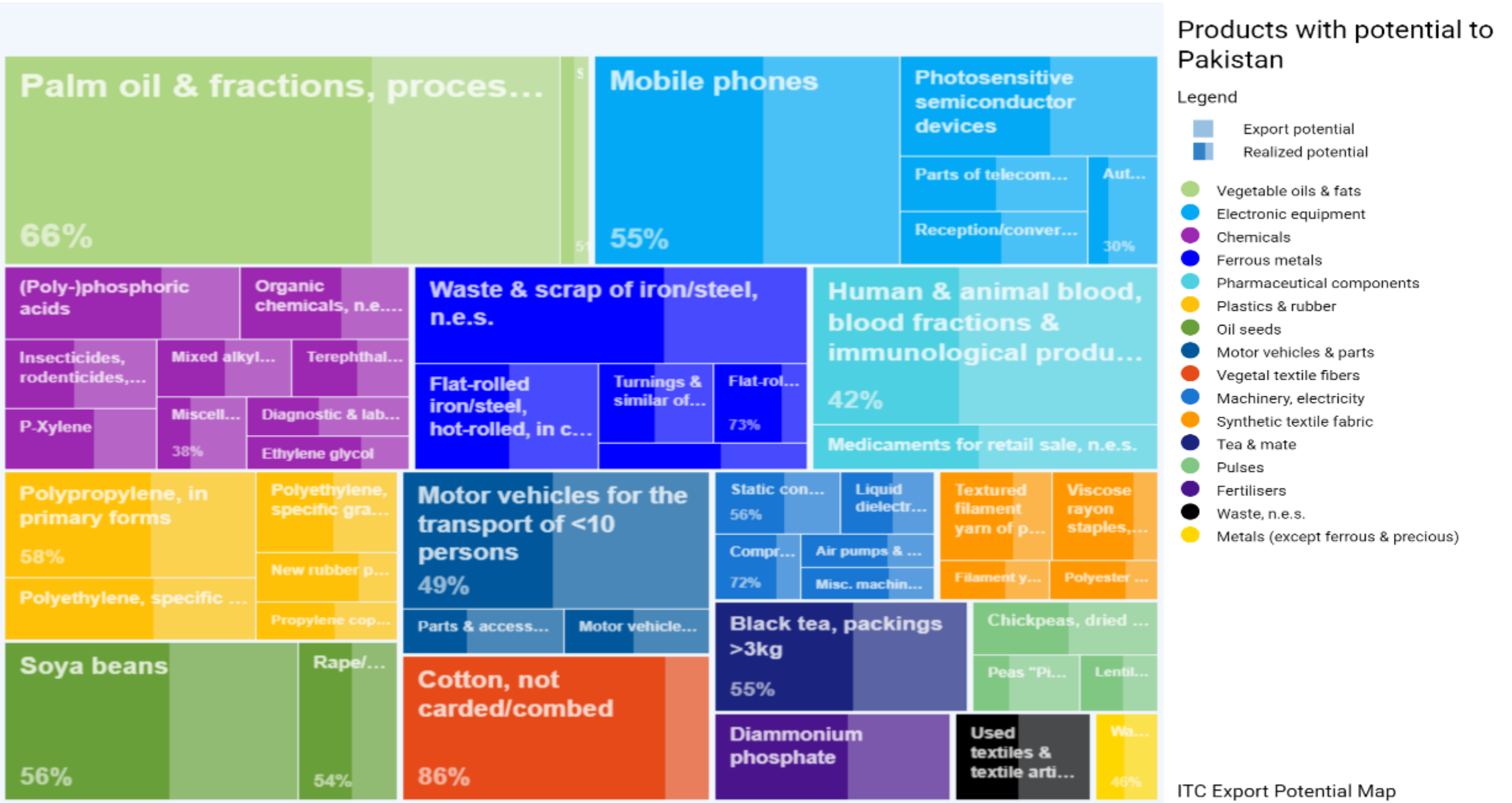
جایگاه	مبادی وارداتی	ارزش کل واردات (میلیارد دلار)	سهم از کل واردات
اول	چین	۱۲	۲۳/۴٪
دوم	امارات متحده عربی	۴/۸	۹/۶٪
سوم	عربستان سعودی	۴/۵	۸/۹٪
یازدهم	ایران	۱	۱/۹٪

به طور کلی پنج مبدا وارداتی این کشور شامل چین، امارات متحده عربی، عربستان، اندونزی و قطر می باشند.

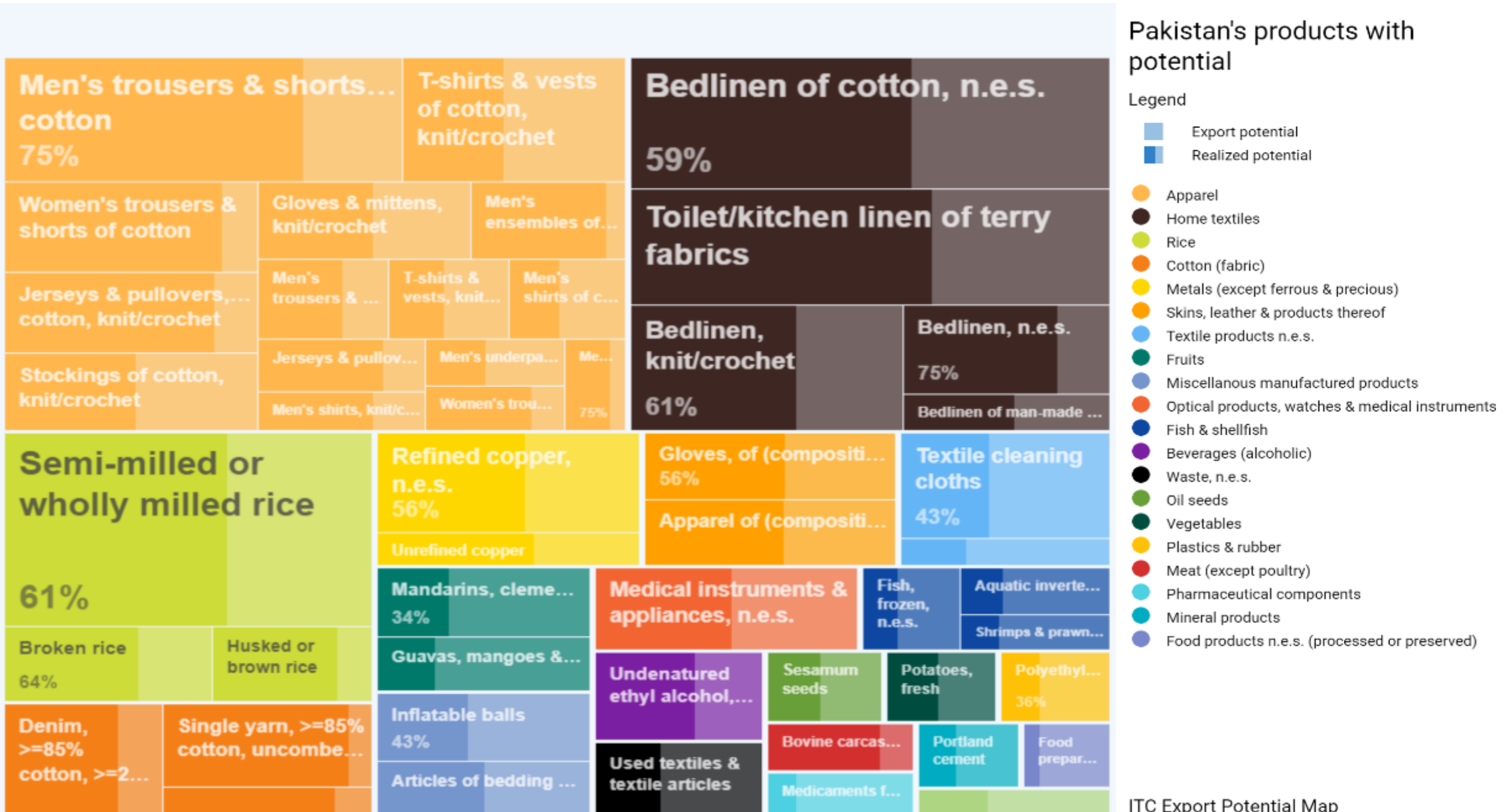
• پنج کشور برتر مقصد صادراتی پاکستان در سال ۲۰۲۳ عبارتند از آمریکا، چین، انگلیس، آلمان و هلند

جایگاه	کشور	سهم از کل صادرات
اول	ایالات متحده امریکا	۱۷/۴٪
دوم	چین	۹/۵٪
سوم	انگلستان	۶/۹٪

export potential from World to Pakistan

export potential from Pakistan to World

شاخص های اقتصادی ۲۰۲۵

نرخ تورم آوریل ۲۰۲۵:	۰/۳٪
رشد تولید ناخالص داخلی GDP:	۲/۶۸٪
درآمد سرانه:	۱۸۲۴ دلار آمریکا
رشد بخش کشاورزی:	۰/۵۶٪
رشد بخش صنعت:	۴/۷۷٪
رشد بخش خدمات:	۲/۹۱٪
GDP به قیمت جاری بازار:	۱۱۴/۶۹۲ میلیارد روپیه
سهم بخش کشاورزی از GDP	۲۳/۵۴٪
سهم بخش خدمات از GDP	۵۸/۴۰٪

تجارت خارجی ۲۰۲۳

بیشترین ارزش واردات پاکستان در سال ۲۰۲۳ به نفت خام و روغن حاصل از مواد معدنی قیری اختصاص داشته است. ارزش واردات این ۲ کالا به تنهایی ۹/۵ میلیارد دلار بوده که سهم ۱۹ درصدی از کل واردات پاکستان را دارا میباشد در مقایسه جهانی ارزش واردات این ۲ کالا حدوداً ۱/۷ تریلیون دلار و سهم ۷ درصدی در کل واردات جهان را به خود اختصاص داده است. پاکستان در سال ۲۰۲۳ نفت خام را از کشورهای عربستان سعودی، امارات، روسیه و کویت و روغن ها و فرآورده های سبک از نفت یا مواد معدنی قیری را از کشورهای امارات، سنگاپور، عمان، چین و ایران تأمین کرده است.

حجم تجارت خارجی	۷۸ میلیارد دلار
میزان صادرات (کالا و خدمات)	۲۸ میلیارد دلار
میزان واردات (کالا و خدمات)	۵۰ میلیارد دلار
تراز تجارت خارجی	-۲۲ میلیارد دلار
مهمترین کالاهای صادراتی	گروه مواد غذایی (برنج، گوشت و فرآورده های آن، سبزیجات، میوه، ماهی و فرآورده های آن، دانه های روغنی)، منسوجات، چرم و فرآورده های آن
مهمترین کالاهای وارداتی	گروه نفتی (بنزین، نفت خام)، کالاهای بادوام، مواد خام (نخ خام، مواد پلاستیکی، آهن و فولاد، مواد خام شیمیایی، الیاف ابریشمی)

تعرفه واردات

- نرخهای تعرفه شامل ۱۳ طبقه بندی است:
- (۰٪، ۳٪، ۱۱٪، ۱۶٪، ۲۰٪، ۳۰٪، ۳۵٪، ۵۰٪، ۵۵٪، ۶۰٪، ۷۵٪، ۹۰٪، ۱۰۰٪)
- ترکیب تعرفه های واردات (سازمان تجارت جهانی WTO، تعرفه های تحت پوشش موافقتنامه های تجارت آزاد و ترجیحی، تعرفه های کشورهای کمتر توسعه یافته)

استاندارد

- استانداردهای اجباری روی کالاهای وارداتی و تولید داخل به یکسان اعمال می گردد و استاندارد اجباری روی ۱۶۶ کد تعرفه غذایی، غیرغذایی و الکتریکی از جمله آبمیوه، غذای کودک، لوازم خانگی گاز سوز، روغنهای پخت و پز، محصولات مرتبط با سیمان، چراغهای LED، آیتهمهای مکانیکی کالاهای الکتریکی، مواد شیمیایی و محصولات آرایشی می شود
 - برای ورود محصولات فوق بایستی علامت استاندارد از PSQCA اخذ شود.
- Pakistan Standards and Quality Control Authority (PSQCA)
- برای فهرست استانداردهای اجباری و نحوه اخذ نشان استاندارد به نشانی زیر مراجعه شود:
- <http://updated.psqca.com.pk>

بهداشت نباتی و حیوانی

• اداره کل حفظ نباتات DPP
Plantprotection.gov.pk

کلیه محصولات وارداتی نباتی به پاکستان مجوز واردات از این بخش می گیرند. بسته به طبقه بندی محصول (طبق ۳۲ - ISPM) شامل چهار طبقه بندی، تستهای ریسک آفت (PRA) و ارزیابی ریسک واردات (IRA) انجام می شود.

• اداره کل قرنطینه حیوانات AQD
www.aqd.gov.pk

• محصولات غذایی و فراوری شده بایستی مجوز حلال را دریافت کنند.

• حیوانات زنده و محصولات دامی بشرط اخذ مجوزهای سلامت قابل ورود خواهند بود.

• هنوز سیستم نشان گذاری، برچسب زنی و بسته بندی مشخصی در اجرا نیست ولی دستگاههای هر بخش، برای بخش خود مقررات وضع میکنند.

• محصولات حساس برای سلامتی برچسب با زبان اردو و انگلیسی دارند

روابط تجاری ایران و پاکستان

1

همسایگی

ایران و پاکستان دو همسایه نزدیک در جنوب غربی آسیا هستند که دارای مرزهای مشترک زمینی و دریایی می باشند.

2

همکاریهای اقتصادی

دو کشور در حوزه های مختلف اقتصادی از جمله تجارت، انرژی و حمل و نقل با یکدیگر همکاری می کنند.

3

پتانسیل های بالقوه

با توجه به اشتراکات فرهنگی و جغرافیایی، پتانسیل های بالقوه برای گسترش روابط تجاری دو کشور وجود دارد.

تبادلات تجاری ایران و پاکستان از ۱۳۹۵ لغایت ۱۴۰۳

سال									
1403	1402	1401	1400	1399	1398	1397	1396	1395	
2423	2111	1488	1261	1002	1030	1254	918	795	صادرات به پاکستان
706	684	842	312	177	410	327	393	364	واردات از پاکستان
3129	2795	2330	1573	1179	1440	1572	1311	1159	مبادلات دوجانبه

فصولی که صادرات به پاکستان نداریم

- 65-60-59-53-50-49-47-46-45-43-42-38-37-36-26-24-14-11
99-98-97-93-92-91-89-88-86-81-80-77-75-75-71-67-66

به غیر از فصول فوق الذکر، تقریباً در تمام فصول عمده واردات پاکستان از
جهان، صادرات به آن کشور داریم.

صادرات ایران به پاکستان به تفکیک گروه کالایی در سال ۱۴۰۱

فصل	شرح	ارزش (میلیون دلار)	سهم از کل ارزش صادرات
۲۷	سوخت‌های معدنی، روغن‌های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آن‌ها؛ مواد قیری؛ موم‌های معدنی	۶۰۶.۷	۴۰.۸
۴	شیر و محصولات لبنی؛ تخم پرندگان؛ عسل طبیعی؛ محصولات خوراکی که منشا حیوانی دارند و...	۱۶۳.۵	۱۱
۸	میوه‌های خوراکی؛ پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۱۳۰.۵	۸.۸
۳۹	مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد	۱۱۵.۲	۷.۷
۷۲	چدن، آهن و فولاد	۹۹.۲	۶.۷
۷	سبزیجات، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی	۵۳.۷	۳.۶
۲۹	محصولات شیمیایی آلی	۴۳.۱	۲.۹
۲۰	فرآورده‌ها از سبزیجات، میوه‌ها یا از سایر اجزای نباتات	۳۰.۲	۲.۰
۵۷	فرش و سایر کفپوش‌ها از مواد نسجی	۲۲.۰	۱.۵
۲۵	نمک؛ گوگرد؛ خاک و سنگ؛ گچ، آهک و سیمان	۱۸.۴	۱.۲
۴۱	پوست خام (غیر از پوست‌های نرم) و چرم	۱۷.۷	۱.۲
۷۹	روی و مصنوعات از روی	۱۷.۳	۱.۱
۲۸	محصولات شیمیایی غیر آلی؛ ترکیبات آلی یا غیر آلی فلزات گران‌بها، عناصر رادیو اکتیو...	۱۴.۱	۰.۹۵
۹	قهوه، چای، ماته و ادویه	۱۴.۱	۰.۹۵
۱۹	فرآورده‌های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر؛ نان‌های شیرینی	۱۳.۲	۰.۸۹
-	سایر	۱۲۸.۴	۸.۷

واردات ایران از پاکستان به تفکیک گروه کالایی در سال ۱۴۰۱

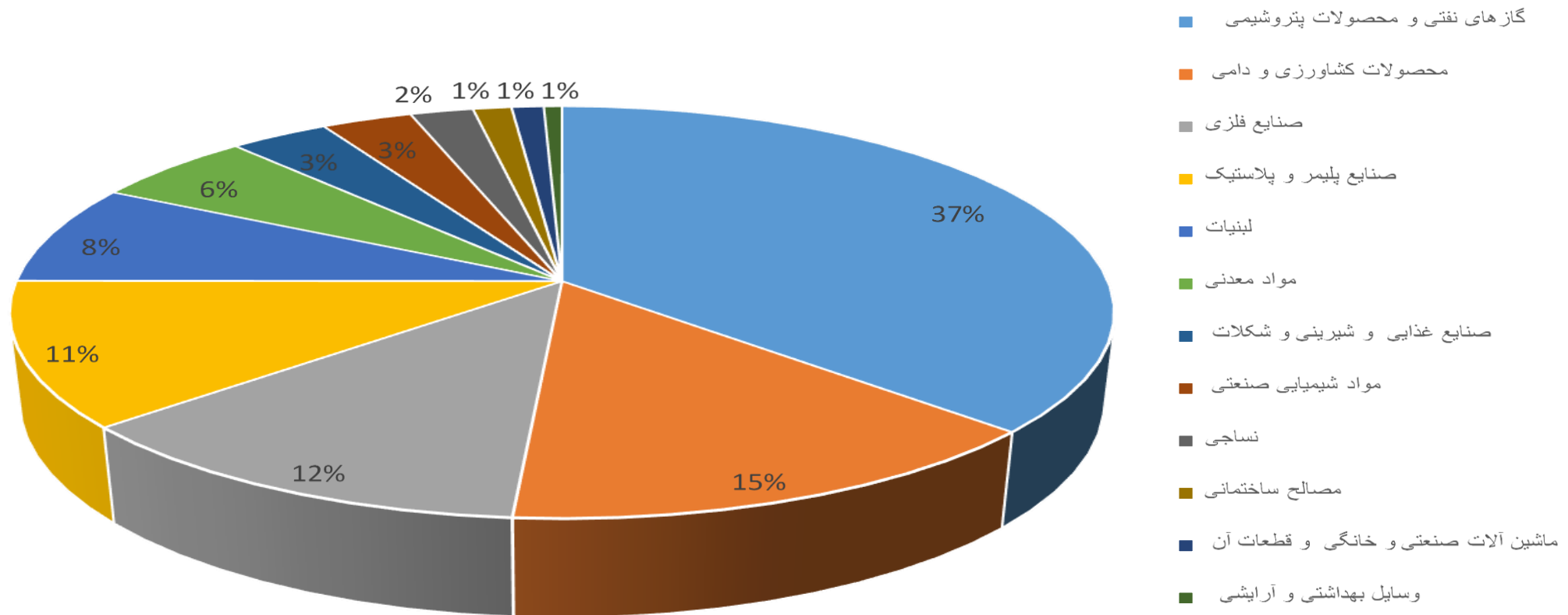
فصل	شرح	ارزش (میلیون دلار)	سهم از کل ارزش صادرات
۱۰	غلات	۷۲۱.۶	۸۵.۷
۸	میوه‌های خوراکی؛ پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۵۹.۱	۷
۱۲	دانه و میوه‌های روغن‌دار؛ دانه و بذر و میوه‌های گوناگون؛ نباتات صنعتی یا دارویی	۳۳.۹	۴
۱	حیوانات زنده	۱۵.۲	۱.۸
۸۴	راکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آبگرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی؛ اجزا و قطعات آن‌ها	۳.۳	۰.۴
۳۹	مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد	۲.۲	۰.۳
۵۳	سایر الیاف نسجی نباتی؛ نخ کاغذی و پارچه‌های تار و پود باف از موی یال و دم	۱.۴	۰.۲
۵	سایر محصولات حیوانی، که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشند	۱.۳	۰.۲
۹	آلات و دستگاه‌های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش کنترل، دقت‌سنجی، آلات و دستگاه‌های طبی-جراحی...	۱.۲	۰.۱
۲۱	فرآورده‌های خوراکی گوناگون	۰.۶	۰.۱

واردات ایران از پاکستان به تفکیک گروه کالایی در سال ۱۴۰۱

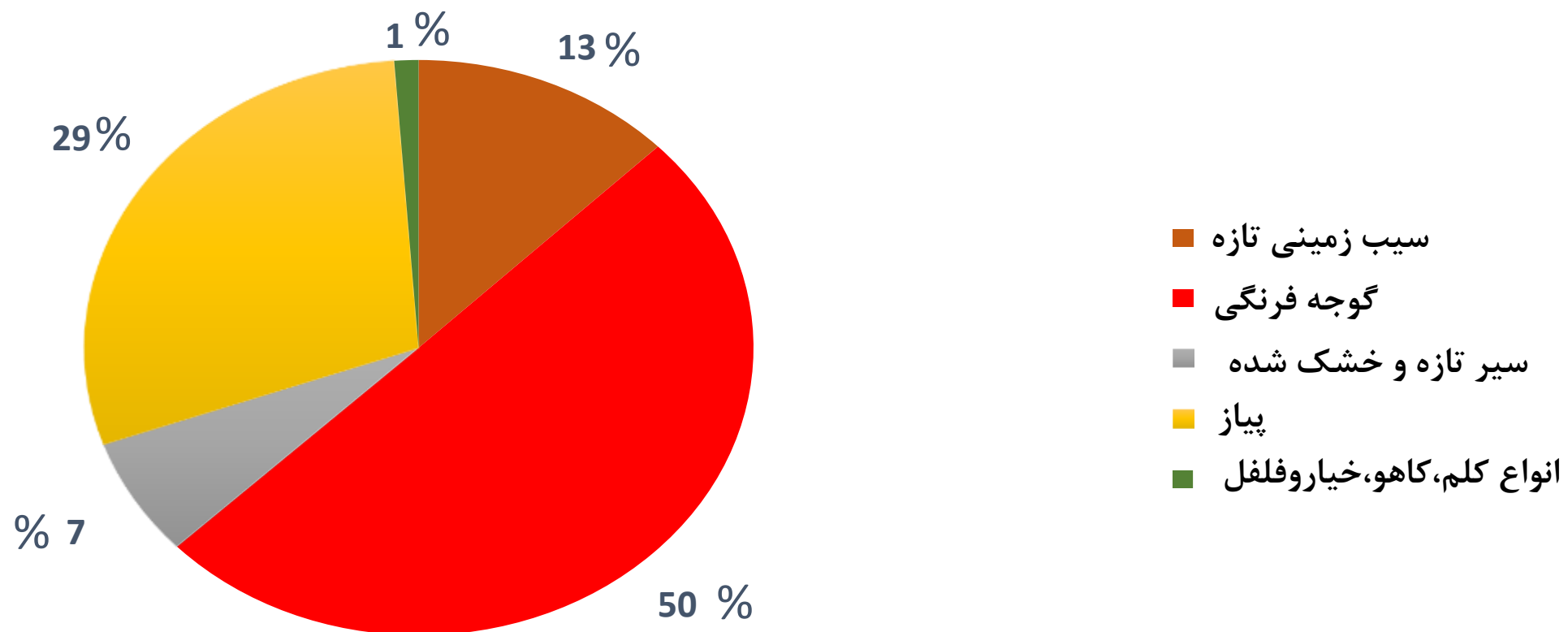
کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	سهم از ارزش کل (درصد)	رشد نسبت به سال ۱۴۰۰ (درصد)
۱۰۰۶۳۰۲۰	برنج کامل سفیدشده صیقلی یا براق شده	۶۴۶.۹	۷۶.۸	۷.۵ برابر
۱۰۰۶۳۰۱۰	برنج نیمه سفید شده (Semi milled Rice)	۷۲.۷	۸.۶	۱۳ برابر
۱۲۰۷۴۰۹۰	دانه کنجد به استثنای بذر آن	۳۳.۵	۴.۰	۴.۴
۰۸۰۴۵۰۲۰	انبه تازه یا خشک کرده	۳۱.۳	۳.۷	-۳۶.۵
۰۸۰۳۱۰۰۰	موز سبز یا خشک کرده	۲۷.۲	۳.۲	-۰.۵
۰۱۰۲۲۹۰۰	سایر حیوانات از نوع گاو بجز مولد نژاد خالص	۱۰.۴	۱.۲	۹.۴ برابر
۰۱۰۶۱۳۹۰	سایر شترها و گونه های شتر به استثنای شتر دارای مولد نژاد خالص	۴.۹	۰.۶	-۳۴.۳
۸۴۲۲۳۰۰۰	ماشین آلات برای پرکردن، بستن، درپوش گذاشتن یا درزگیری کردن بطری ها، پیت ها و غیره و دستگاه های گازدار کردن نوشابه ها	۲.۲	۰.۳	-
۳۹۰۳۱۱۹۰	سایر پلی استیرن به اشکال ابتدایی قابل انبساط بجز مقاوم در برابر آتش	۱.۵	۰.۲	-
۵۳۱۰۱۰۰۰	پارچه تاروپودباف از کنف یا سایر الیاف نسجی پوسته ساقه نباتات شماره ۵۳۰۳، سفیدنشده.	۱.۴	۰.۲	۳.۵

صادرات ایران به پاکستان

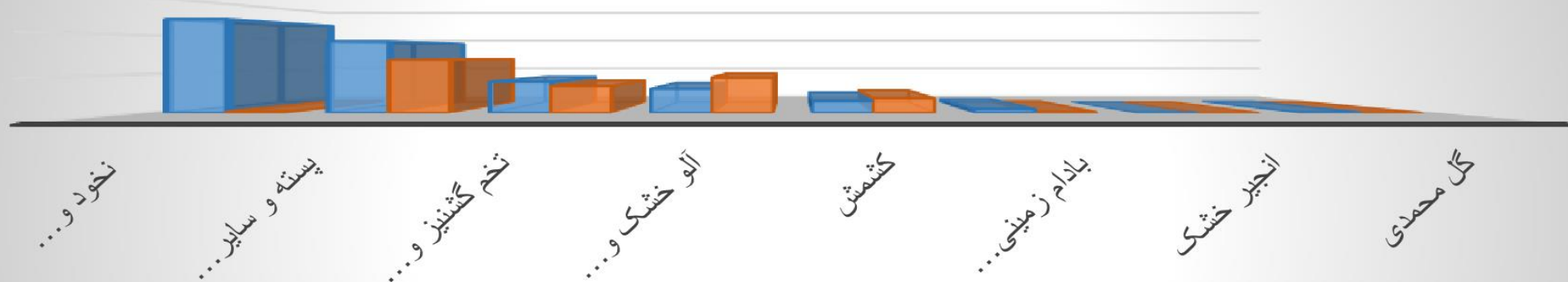
نمودار سهم صادراتی ایران به پاکستان بر اساس ارزش محصول به دلار 1402

نمودار صادرات سبزی و صیفی در سال ۱۴۰۲

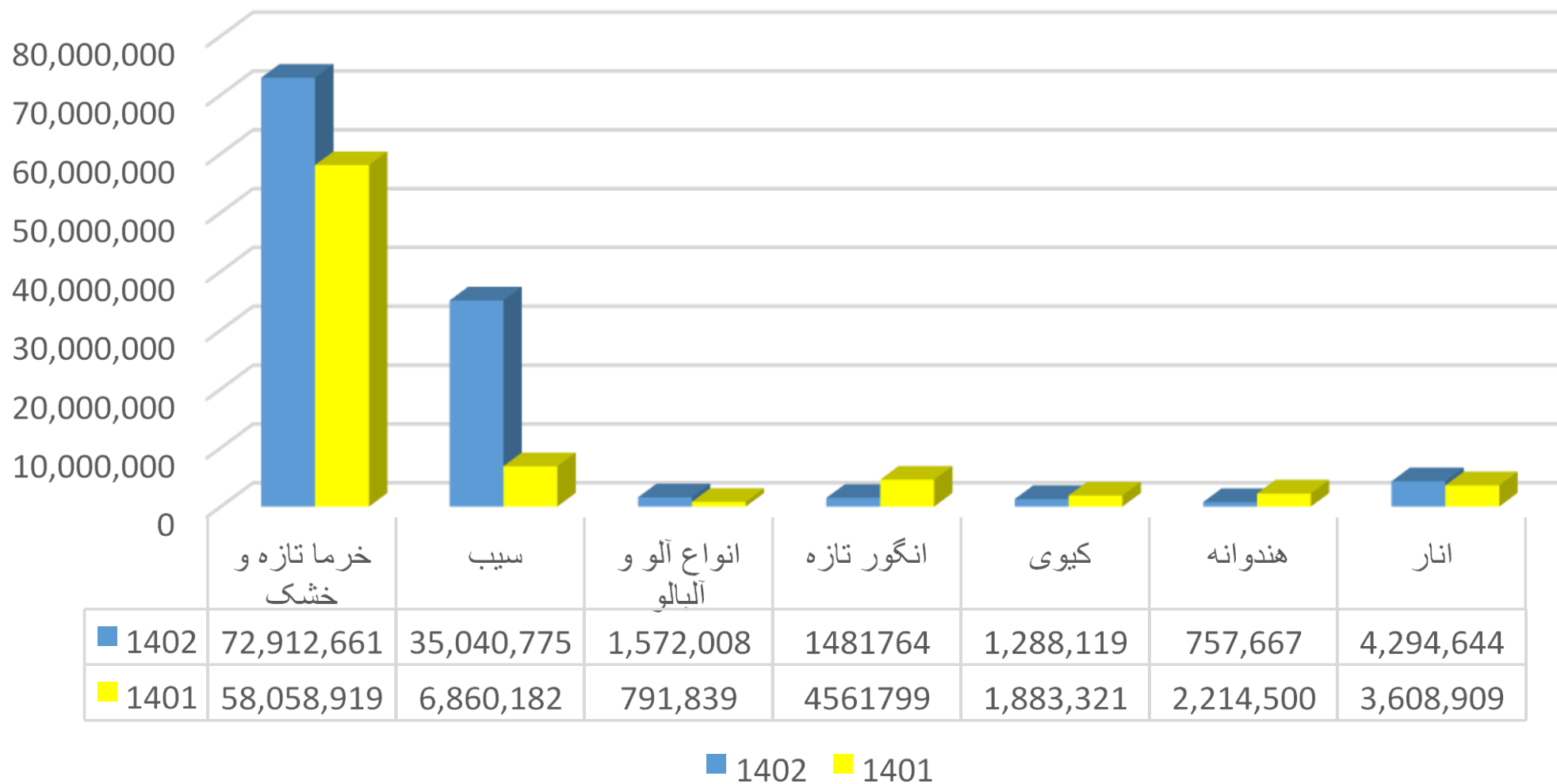
نمودار صادرات خشکبار بر اساس ارزش دلاری طی سالهای 1401-1402

	گل محمدی	انجیر خشک	بادام زمینی و مغز نارگیل	کشمش	آلو خشک و سایر میوه های خشک	تخم گشنیز و سایر تخم سبزیجات به عنوان ادویه	پسته و سایر آجیل ها	نخود و سایر حبوبات خشک شده
1402	289272	52858	1969663	6114830	12478138	16147660	36825661	48286663
1401	117500	32723	490462	7430934	18281312	14013814	27327265	714139

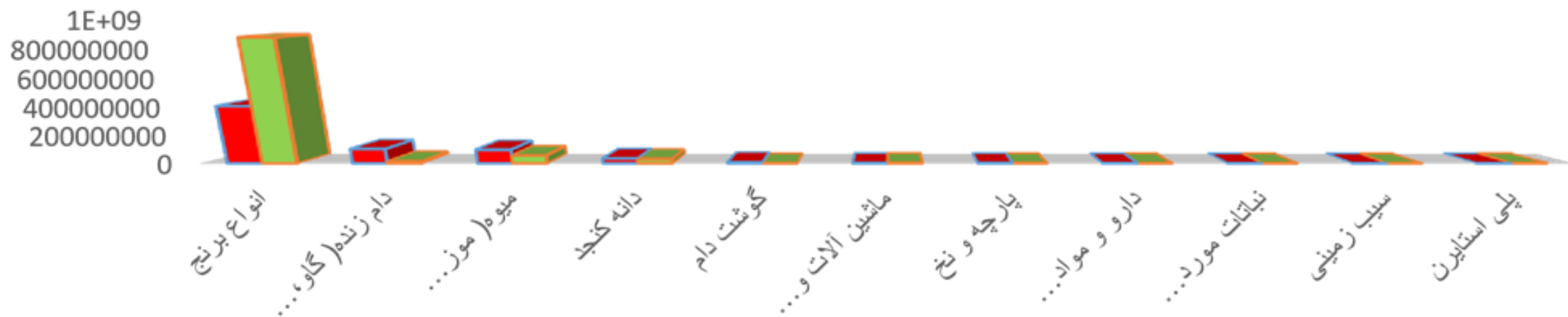
1402 1401

نمودار صادرات میوه بر اساس ارزش دلاری در سال 1402-1401

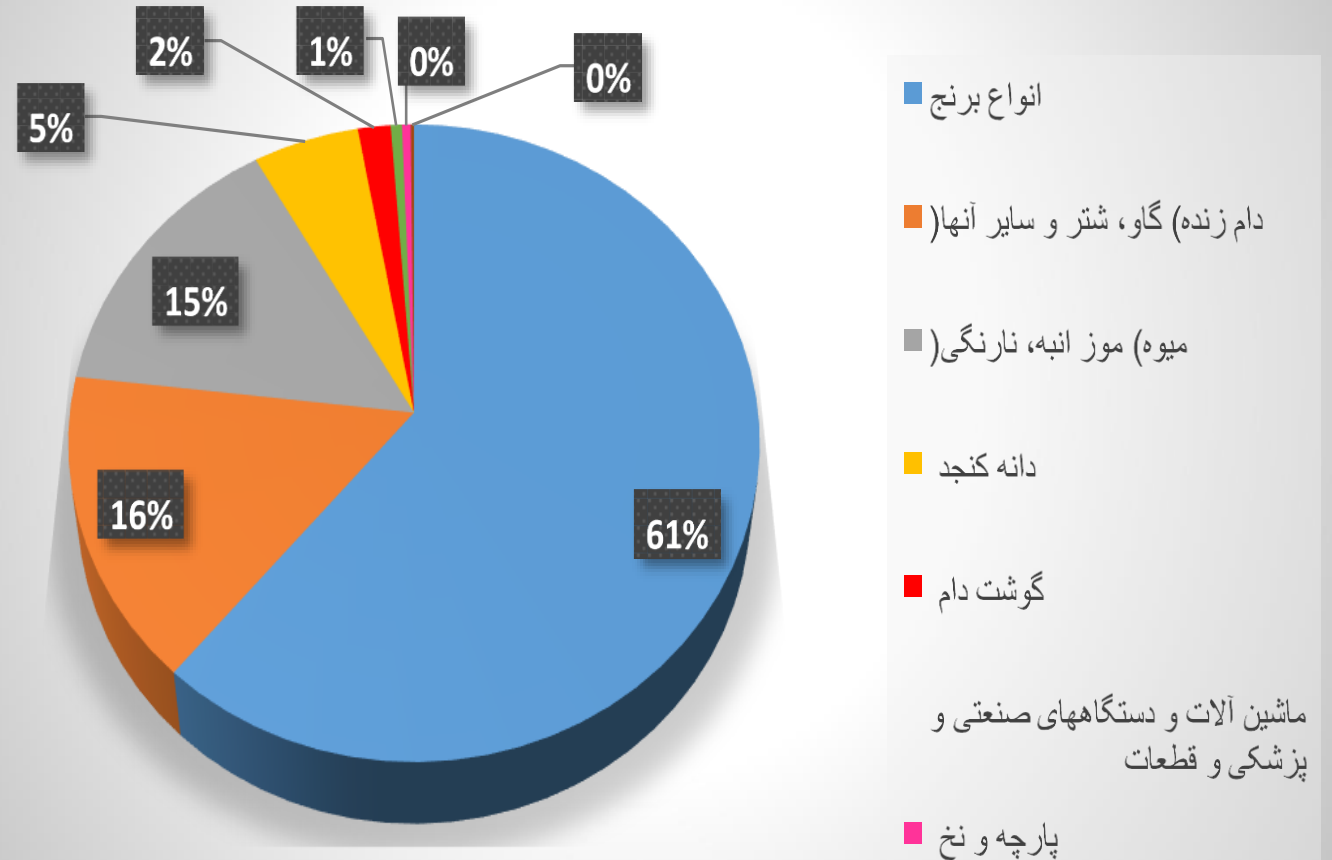
نمودار ارزش واردات کالاها از پاکستان 1401-1402

1402 1401

	انواع برنج	دام زنده (گاو، شتر و سایر آنها)	میوه (موز، انبه، نارنگی)	دانه کنجد	گوشت دام	ماشین آلات و دستگاههای صنعتی و پزشکی و قطعات	پارچه و نخ	دارو و مواد شیمیایی	نباتات مورد استفاده در صنایع عطرسازی	سیب زمینی	پلی استایرن
1402	410840555	104912352	99811504	36495104	11272683	3858275	2987684	1136652	172917	0	0
1401	881586484	16,098,30	59067422	33635339	0	4537266	2140338	600956	373768	170,846	1915269

نمودار سهم محصولات کشاورزی در سبد صادراتی پاکستان به ایران 1402

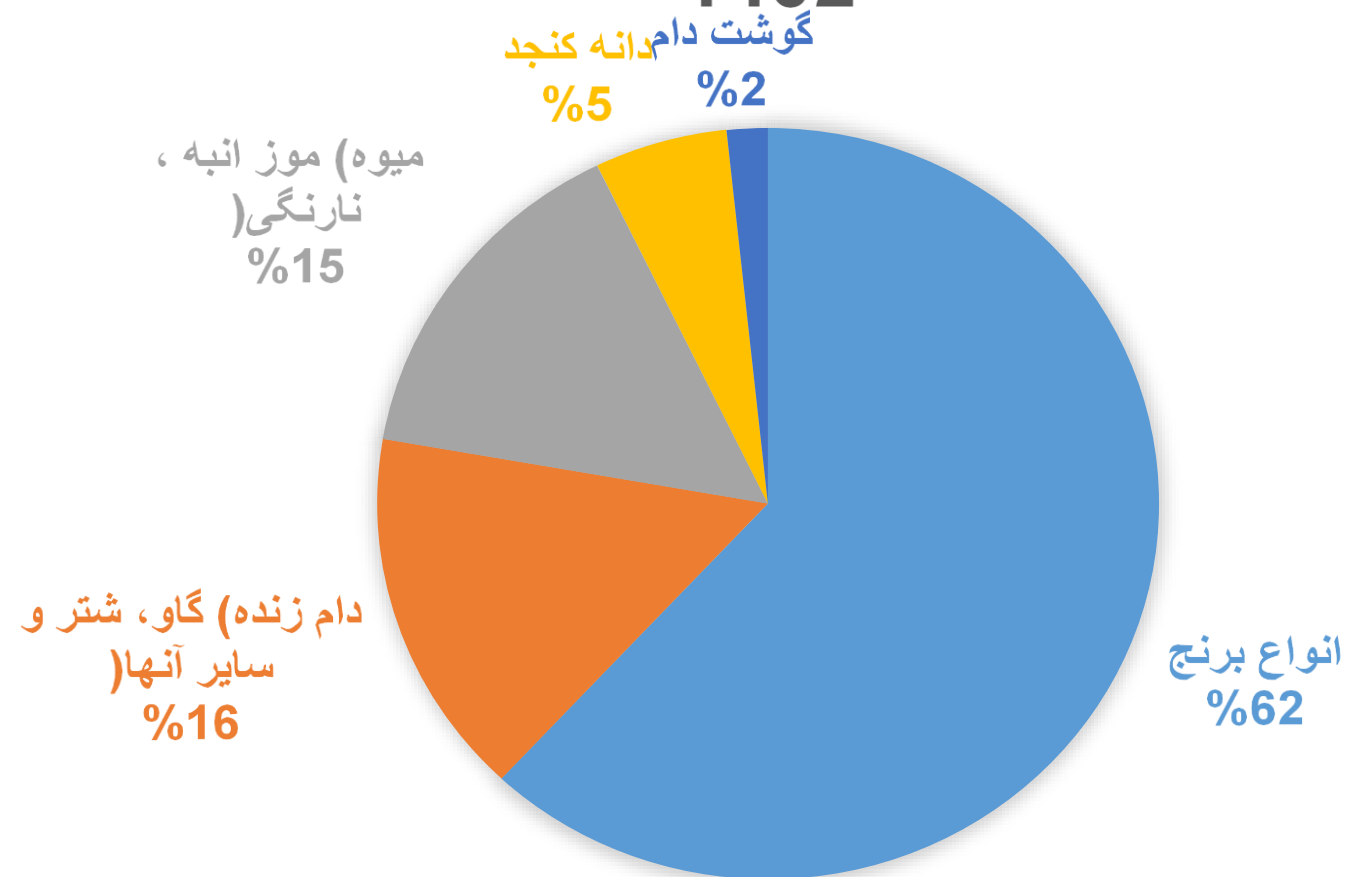

در واقع 99 درصد صادرات پاکستان به ایران مبتنی بر محصولات کشاورزی و دامی است و سهم نساجی و ماشین آلات صنعتی روی هم یک درصد است.

در سال 1402 علی رغم کاهش 53 درصدی واردات برنج از پاکستان، رشد قابل توجهی در واردات دام زنده از پاکستان مشاهده می شود و علاوه بر آن گوشت به سبد وارداتی ایران اضافه می شود.

سهم واردات محصولات کشاورزی از پاکستان به ایران در سال

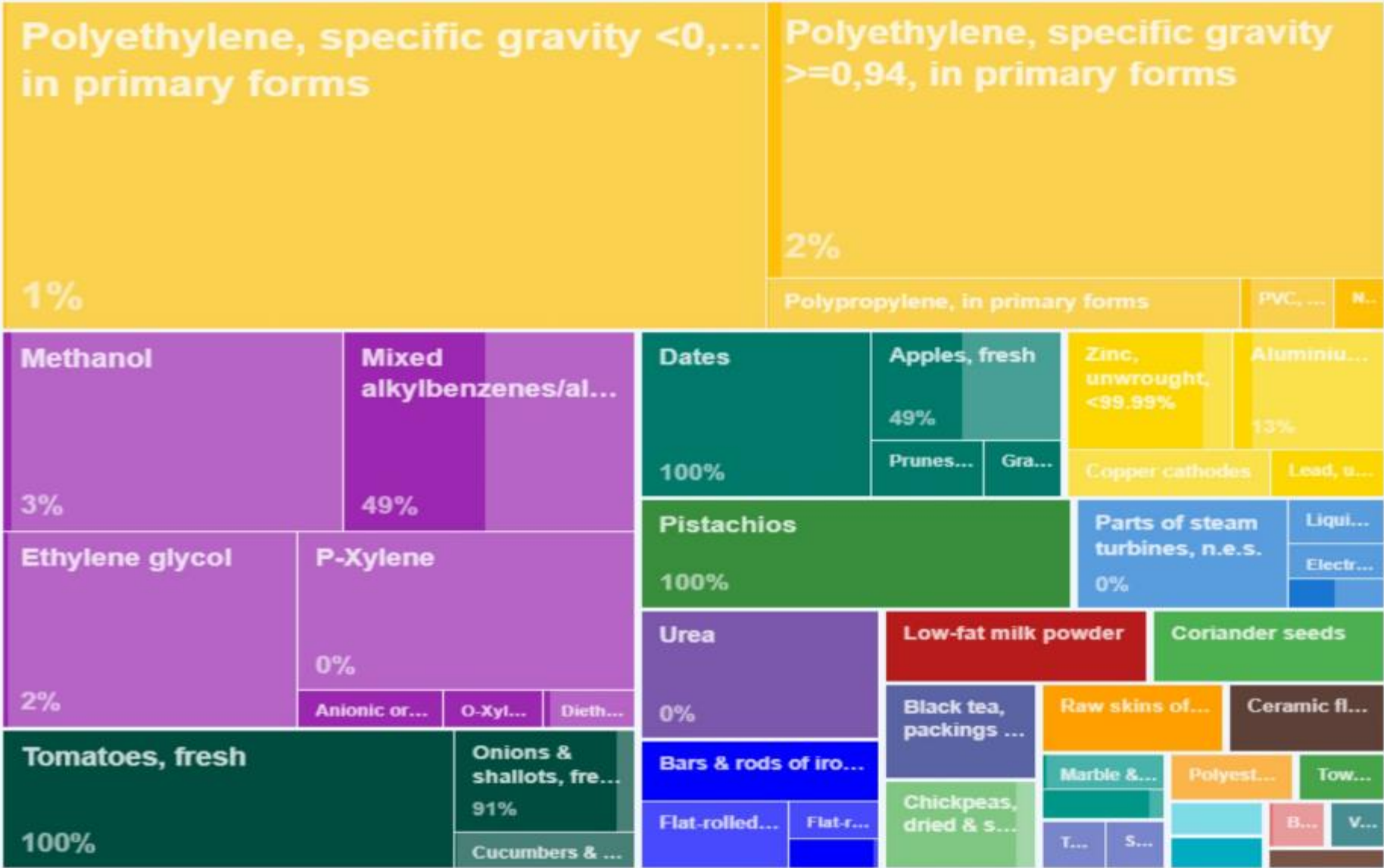
1402

Iran, Islamic Republic of's products with potential to Pakistan

Legend

- Export potential
- Realized potential
- Plastics & rubber
- Chemicals
- Vegetables
- Fruits
- Metals (except ferrous & precious)
- Nuts
- Machinery, electricity
- Fertilisers
- Ferrous metals
- Dairy products
- Spices
- Tea & mate
- Pulses
- Skins, leather & products thereof
- Ceramic articles
- Mineral resources
- Food products n.e.s. (processed or preserved)
- Synthetic textile fabric
- Metal products
- Pharmaceutical components

Semi-milled or wholly milled rice

5%

Maize

0%

Denim, >=85%
cotton, >=200g/m...

Single ya... Plai...

P... D...

Sesamum seeds

11%

Medical instruments ...

Food pre... C...

Bananas & pla...

Paper(-board),...

T... G...

Black tea, p...

Plain...

Nuts, n.e.s.

Lamb ca...

Vege... Inflat...

Polyethyle...

Un...

Pakistan's products with potential to Iran, Islamic Republic of

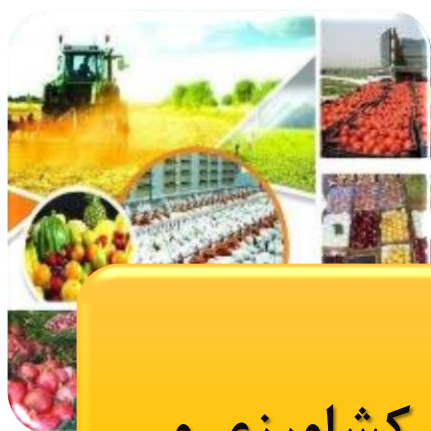
Legend

- Export potential
- Realized potential
- Rice
- Cereals (except wheat & rice)
- Cotton (fabric)
- Oil seeds
- Optical products, watches & medical instruments
- Food products n.e.s. (processed or preserved)
- Fruits
- Paper products
- Apparel
- Tea & mate
- Synthetic textile fabric
- Nuts
- Plastics & rubber
- Meat (except poultry)
- Pharmaceutical components
- Home textiles
- Vegetable oils & fats
- Miscellaneous manufactured products
- Textile products n.e.s.
- Beverages (alcoholic)

چالش های بازار پاکستان :

فرصت های سرمایه گذاری در پاکستان :

کشاورزی و
دامپروری

نساجی

فناوری اطلاعات
(IT)

صنعت و معدن

گردشگری

ظرفیت های صادراتی ایران در زمینه کشاورزی :

کنسانتره ، کنسرو و کمپوت

صیفی جات ، میوه های
گرمسیری و سردسیری
،سبزیجات تازه و خشک
کرده ، مرکبات

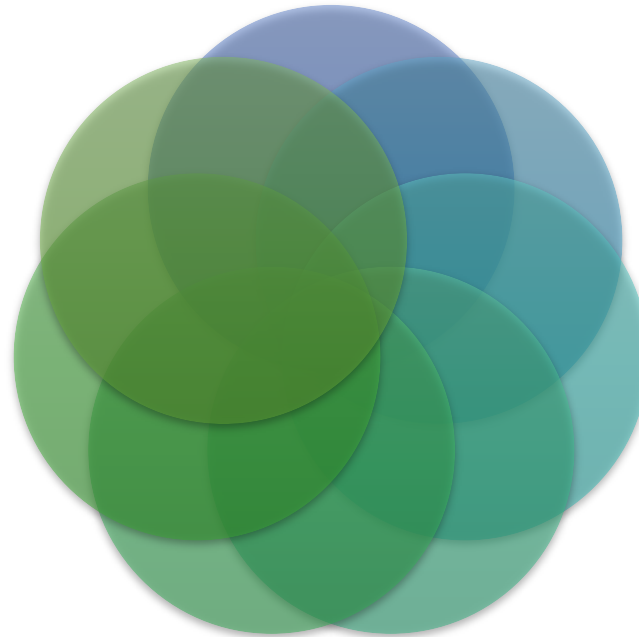
شیرینی و شکلات ، خرما ،
عسل ، خشکبار

ماکارونی ، رب گوجه فرنگی

آبمیوه ، سرکه ، عرقیات

زعفران

آبزیان

ظرفیت های صادراتی ایران در زمینه صنعت و معدن :

سوخت های معدنی، نفت و
گاز ، محصولات شیمیایی و
پتروشیمی

محصولات دارویی ،
محصولات سرامیکی،

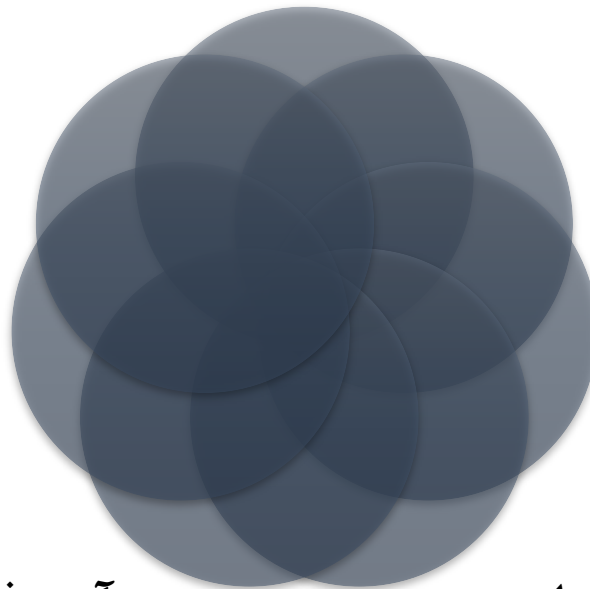
پلاستیک و محصولات
پلاستیکی،

ماشین آلات و تجهیزات
برقی و ابزار کامپیوتر،
کاتد مس، وسایل نقلیه،

آهن وفولاد و آلیاژهای آن
، موم های نفتی و معدنی،
سیمان پورتلند سفید،

مبلمان، رزین های مختلف،
قطعات ریخته گری.

سنگ فلز و جوش، سنگ
مرمر،

ظرفیتهای گردشگری ایران برای اتباع پاکستان :

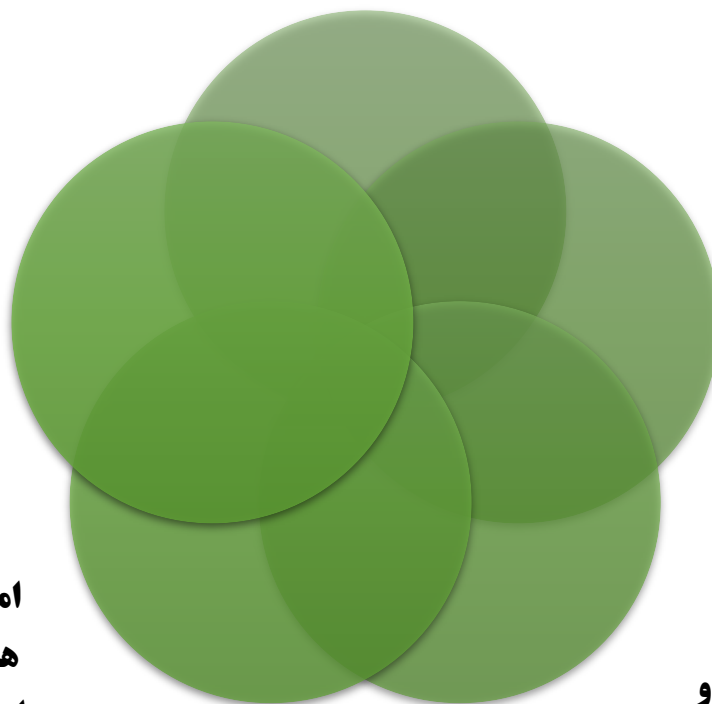
گردشگران پاکستانی علاقمند به
زیارت بارگاه امام رضا(ع) و
حضرت معصومه(س) هستند.

ایجاد خط اتوبوس رانی بین
کویت پاکستان و شهر مشهد

غالب گردشگران پاکستانی از
طریق زاهدان به مشهد مسافرت
میکنند.

امکان بهره برداری از ظرفیت
های گردشگری سایر شهرهای
ایران به ویژه اصفهان، شیراز و
مناطق شمال کشور

بیش تر مسافران پاکستانی از
لحاظ اقتصادی در سطح پائین و
متوسط جامعه قرار دارند.

ظرفیت های صادراتی ایران در زمینه خدمات فنی – مهندسی :

مشارکت در پروژه های
مختلف صنعتی به صورت
Joint Venture

مشارکت در طرح های
استخراج معادن

مشارکت در پروژه های
نفت گاز و پتروشیمی

مشارکت در طرح های
احداث سد و راه

مشارکت در پروژه های
راه آهن و جاده ریلی

مشارکت در طرح های
نیروگاهی

مشارکت در طرح های
اتومبیل سازی و قطعات
یدکی

